

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudců JUDr. Vladimíry Čítkové a Mgr. Pavla Riedlbaucha ve věci

žalobce: **Zdeněk V.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Miroslavem Bartošem
sídlem Bílinská 1, 400 01 Ústí nad Labem

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo dopravy**, IČO: 66003008
sídlem nábř. Ludvíka Svobody 12/1222, 110 15 Praha 1

o zaplacení 138 061,60 Kč s příslušenstvím; k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 28. ledna 2020, č. j. 17 C 29/2018-68,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu se žádostí o zaplacení částky 138 061,60 Kč s příslušenstvím (výrok I) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradu nákladů řízení 2 100 Kč (výrok II).

2. Rozhodl tak v řízení, v němž se žalobce (žalobou doručenou soudu I. stupně dne 12. 2. 2018) domáhal zaplacení částky 138 061,60 Kč s příslušenstvím jako náhrady nemajetkové újmy a škody (ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, zkráceně „OdpŠk“) z nezákonného rozhodnutí vydaného ve správním řízení, kdy za nezákonné rozhodnutí označil rozhodnutí Městského úřadu Břeclav o zastavení přestupkového řízení ze dne 17. 2. 2017, č. j. MUBR 31749/2016/DK, s argumentací, že se na uvedené rozhodnutí hledí jako na rozhodnutí nezákonné analogicky s trestním řízením za situace, kdy bylo přestupkové řízení vůči žalobci zastaveno. Tvrdil, že oznámením ze dne 15. 6. 2016 bylo Městským úřadem Břeclav zahájeno správní řízení o přestupku, kterého se měl žalobce dopustit dne 30. 4. 2016 při řízení motorového vozidla z důvodu řízení pod vlivem návykové látky a současně z důvodu řízení způsobem, kterým způsobil dopravní nehodu, po které neprodleně nezastavil vozidlo a neprokázal totožnost dalšímu účastníku. V souvislosti s podezřením na spáchání uvedených přestupků byl žalobci dne 30. 4. 2016 odebrán řidičský průkaz (dále též jen „ŘP“), který mu byl následně rozhodnutím správního orgánu ze dne 13. 6. 2016 zadržen. V době řešení přestupků dne 30. 4. 2016 byl žalobci proveden test na přítomnost drog a tento byl pozitivní na kokain. Rozhodnutí o zadržení ŘP bylo následně zrušeno rozhodnutím Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 17. 8. 2016, neboť dne 16. 8. 2016 byl tomuto odvolacímu správnímu orgánu doručen znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie se závěrem rozboru krve a moči odebraných při řešení přestupku na místě, že žalobce nebyl v době řízení pod vlivem návykové látky; odpadl tak důvod pro vedení řízení o zadržení řidičského průkazu. Žalobce si ŘP vyzvedl dne 13. 10. 2016. I ve vztahu k obvinění z přestupku spočívajícímu v řízení pod vlivem návykové látky vzal správní orgán za rozhodný zmíněný znalecký posudek, který mu byl doručen již dne 12. 8. 2016, přesto správní řízení o tomto přestupku zastavil až po 6 měsících dne 17. 2. 2017, kdy bylo správní řízení zastaveno celé, neboť nebylo prokázáno, že by se žalobce jednánil, které mu bylo kladeno za vinu, dopustil. V důsledku bezdůvodného obvinění osoby žalobce z přestupků a protiprávním zadržením řidičského průkazu vznikla žalobci nemajetková újma, když došlo ke snížení komfortu jeho života a ztížení společenského uplatnění (v důsledku nemožnosti řídit vozidlo komplikace dopravy v souvislosti s podnikáním, nákupy, k lékaři, za příbuznými), současně došlo k újmě na cti (v důsledku obvinění z přestupků pošramocená pověst žalobce v místě jeho bydliště, neboť jde o malou obec), přičemž za každou (v žalobě a jejím doplnění blíže specifikovanou) z těchto újem žádá odškodnění po 50 000 Kč, tj. celkem 100 000 Kč. Současně žalobci vznikla škoda spočívající v nákladech vynaložených na právní pomoc v uvedených řízeních a v souvislosti s nimi v částce 38 061,60 Kč. Žalobce tvrdil, že svůj nárok v rámci předběžného projednání uplatnil u žalované 4. 8. 2017, ovšem bez úspěchu. Celkovou částku 138 061,60 Kč požadoval se zákonným úrokem z prodlení (po částečném zpětvzetí žaloby co do úroku z prodlení za dobu od 5. 2. 2018 do 8. 5. 2019) od 9. 5. 2019, když v návaznosti na obranu žalované uvedl (a doložil), že žalovaný nárok uplatnil u žalované až dne 8. 11. 2018.
3. Žalovaná ke své obraně popřela, že by žalovaný u ní nárok uplatnil podáním ze dne 4. 8. 2017. Namítla, že nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu, ani k vydání nezákonného rozhodnutí. Zadržení řidičského průkazu se promítlo ve vydaném rozhodnutí o zadržení řidičského průkazu ze dne 13. 6. 2016, které bylo následně zrušeno na základě opravného prostředku, nikoliv pro svoji nezákonnost, ale z důvodu závěru znaleckého posudku, že žalobce neřídil pod vlivem návykové látky. V přestupkovém řízení žádné nezákonné rozhodnutí vydáno nebylo; úvaha o analogii mezi trestním řízením a přestupkovým řízením není správná, oba typy řízení jsou odlišné, nelze proto použít analogii v konstrukci existence nezákonného rozhodnutí se zahájením trestního řízení, které bylo následně zastaveno. Nároky na náhradu škody i nemajetkové újmy tak nejsou dány. Nárok na náhradu nemajetkové újmy je navíc promlčen, neboť promlčecí doba je šestiměsíční, újma ze zadrženého řidičského průkazu mohla žalobci vznikat po dobu jeho zadržení, přičemž řidičský průkaz byl žalobci vydán dne 13. 10. 2016, celé přestupkové řízení pak bylo pravomocně zastaveno

dne 15. 3. 2017, žaloba byla podána až dne 12. 2. 2018. Náhrada škody za právní zastoupení žalované je účtována dle nesprávné sazby, když ve správním řízení se dle § 10 advokátního tarifu (vyhláška č. 177/1996 Sb., zkráceně AT) za tarifní hodnotu považuje částka 5 000 Kč, tj. odměna za úkon právní služby činí 1 000 Kč, nikoliv požadovaných 2 100 Kč; doklad o tom, že je právní zástupce žalobce plátcem DPH, nebyl doložen; některé účtované úkony nebyly vynaloženy účelně.

4. Soud I. stupně rozhodl na základě skutkových zjištění uvedených v písemném odůvodnění svého rozsudku (na něž odvolací soud v zájmu stručnosti vlastního rozhodnutí odkazuje), přičemž s citací přílehlavých ustanovení OdpŠk upravujících odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím uzavřel, že žaloba není důvodná, neboť zde není dán základní předpoklad pro aplikaci zákona č. 82/1998 Sb., a sice nezákonné rozhodnutí tak, jak žalobce tvrdil. Oznámení o zahájení přestupkového řízení nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu § 8 Odpšk, neboť ve vztahu k přestupkovému řízení nelze aplikovat již ustálenou judikaturu vztahující se k zahájení trestního řízení - přestupkové řízení není s ohledem na své dopady do poměrů stíhané osoby takové povahy, aby bylo možno klást jeho dopady na úroveň dopadů řízení trestního, a proto judikaturní závěr, že osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání, které neskončilo odsuzujícím rozhodnutím, má nárok na náhradu škody z titulu odpovědnosti státu, se upíná právě jen k řízení trestnímu, a nikoliv k řízení přestupkovému. V případě nároku žalobce na náhradu újmy vzniklé v souvislosti s vedením přestupkového řízení schází odpovědnostní titul spočívající v nezákonném rozhodnutí, které by bylo následně pro nezákonnost příslušným orgánem zrušeno nebo změněno. Skutečnost, že správní orgán, jenž přestupkové řízení zahájil, je následně zastavil, není dostatečným důvodem pro založení odpovědnosti dle Odpšk. Za situace, kdy žalobce spatřoval nezákonné rozhodnutí v rozhodnutí o zastavení přestupkového řízení ze dne 17. 2. 2017, když ovšem za nezákonné by při analogii s trestním řízením bylo lze považovat samotné zahájení přestupkového řízení (s čímž se soud I. stupně s argumentací shora neztotožnil), se jinými možnými nezákonnými rozhodnutími (o zadržení řidičského průkazu) nezabýval; ostatně žalobce ani netvrdil, že by nezákonným rozhodnutím mělo být rozhodnutí o zrušení zadržení řidičského průkazu. Soud I. stupně dále označil za klíčové, že se správní orgán nedopustil žádného excesu (flagrantního pochybení), neboť v době šetření přestupku v té době důvodně odebral žalobci řidičský průkaz, pokud z na místě provedeného orientačního testu vyplynulo, že měl žalobce řídit vozidlo pod vlivem návykové látky - kokainu. Za dané situace nebylo na místě postupovat jinak, než průkaz odebrat a zahájit přestupkové řízení, když zde byl důvod ochrany veřejnosti před osobou, u které v té době bylo důvodné podezření z řízení vozidla pod vlivem drog; kroky správního orgánu měly své zákonné opodstatnění; v návaznosti na následně vypracovaný znalecký posudek byl řidičský průkaz žalobci vrácen a přestupkové řízení zastaveno. Soud I. stupně v této souvislosti citoval z rozhodnutí Ústavního soud sp. zn. II. ÚS 1099/2019 ze dne 3. 9. 2019 „... že v každém jednotlivém řízení je zapotřebí samostatně zkoumat, zda zahájení přestupkového řízení či procesní postup správních orgánů v jeho průběhu, které by nevyústily v pravomocné meritorní rozhodnutí správních orgánů o projednávaném přestupku, je možné paušálně považovat za nesprávný úřední postup, resp. nezákonné rozhodnutí a tedy spojovat s případným uplatněním nároku na náhradu škody. Je vždy zapotřebí zkoumat jak daný postup příslušných orgánů veřejné moci v rámci konkrétního řízení, tak i účelnost a přiměřenost vynaložených nákladů.“ Soud I. stupně konstatoval, že ve věci posuzované Ústavním soudem bylo zjištěno, že správní orgán byl povinen řízení o přestupku zastavit kvůli flagrantním pochybením policejního orgánu při dokumentaci nehody osobních automobilů stěžovatele a poškozené, přičemž Ústavní soud při tom dále uvedl, že „V důsledku tohoto postupu je nutno v této konkrétní věci hledět na „Oznámení o zahájení řízení o přestupku“ spojené se sdělením obvinění z přestupku ze dne 1. 8. 2016 a na něj navazující řízení o přestupku jako na nezákonné.“ O takovou situaci se dle soudu I. stupně v případě žalobce nejedná, postupy správního orgánu měly v celém řízení své zákonné opodstatnění, včetně zadržení řidičského průkazu a zahájení přestupkového řízení. Soud I. stupně dále uvedl, že i kdyby byl odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) v projednávané věci dán, nárok na náhradu nemajetkové újmy z přestupkového řízení (či řízení o zadržení řidičského průkazu) je promlčen. Újmu ze zadržení řidičského průkazu mohl

žalobce pocítovat v době, kdy mu byl odebrán (30. 4. 2016) až do doby jeho vrácení (13. 10. 2016) a ohledně přestupkového řízení pak nejpozději do doby jeho pravomocného skončení (15. 3. 2017). S ohledem na datum podání žaloby (12. 2. 2018) jsou nároky na odškodnění nemajetkové újmy jednoznačně promlčeny uplynutím 6 měsíční lhůty (ve smyslu § 32 odst. 3 OdpŠk). Skutečnost, že snad žalobce pocítoval újmu i po pravomocném skončení přestupkového řízení, není relevantní, když subjektivní vnímání situace, v době, kdy má dotýčný již pravomocné rozhodnutí o zastavení řízení, nemůže mít na jeho nárok a běh promlčecí lhůty vliv. Pro absenci odpovědnostního titulu soud I. stupně shledal nedůvodným i nárok na náhradu škody spočívající v nákladech vynaložených na právní pomoc v uvedených řízeních a v souvislosti s nimi v částce 38 061,60 Kč. Již jen pro neexistenci odpovědnostního titulu žalobu jako nedůvodnou zamítl, aniž by se jednotlivými nároky blíže zabýval.

5. O nákladech řízení účastníků soud I. stupně rozhodl dle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (zkráceně „o. s. ř.“) a úspěšně žalované přiznal za použití § 151 odst. 3 o. s. ř. paušální náhradu nezastoupeného účastníka podle vyhlášky č. 254/2015 Sb.
6. Proti rozsudku soudu I. stupně podal žalobce včasné a přípustné odvolání. Namítl, že napadené rozhodnutí spočívá v nesprávném právním posouzení věci. Označil za nesprávný závěr soudu I. stupně o promlčení nároku s argumentací, že v době pravomocného skončení řízení (15. 3. 2017) nevěděl o rozsahu škody, která byla předmětným řízením způsobena, když (dle popisu událostí, jak je vylíčil i před soudem I. stupně) až koncem srpna 2017 dospěl ke zjištění, že celým incidentem došlo ke způsobení újmy na cti; subjektivní lhůta 6 měsíců tak počala plynout až od konce srpna 2017, protože žaloba byla podána v zákonné lhůtě a k promlčení nároku žalobce nedošlo. Tyto skutečnosti soud I. stupně vůbec neuvážil, resp. posoudil je nesprávně. Podstatou odpovědnostního titulu se soud I. stupně sice zabýval, ale nezaujal k němu jasný názor právě v důsledku chybného závěru o promlčení nároků na nemajetkovou újmu. Žalobce uvedl, že nárok na nemajetkovou újmu v sobě obsahuje nárok na odškodnění za nezákonné rozhodnutí, v jehož důsledku utrpěl újmu na cti a na osobnostních právech, přičemž nezákonnost lze spatřovat v samotném zahájení přestupkového řízení ve spojení s řízením o zadržení řidičského průkazu, když nebyla dodržena lhůta stanovená příslušným právním předpisem pro zahájení daného řízení. Tím nebyla šetřena práva žalobce a bylo současně jednáno v rozporu se základním požadavkem enumerativností veřejnoprávních pretenzí (zásada, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, tedy, že je dovoleno jen to, co je výslovně stanoveno) vyjádřeným např. v Listině základních práv a svobod. Žalobce dále připomněl svůj odkaz v řízení před soudem I. stupně na judikaturu, z níž dovozoval, že bylo-li přestupkové řízení zastaveno, lze vycházet z toho, že se jedná o nezákonné rozhodnutí. Důvodnost nároku na odškodnění za způsobenou újmu na cti spočívá zejména ve včasném nezastavení přestupkového řízení ve vztahu k obvinění z přestupku spočívajícího v řízení pod vlivem návykové látky, v důsledku čehož dobré jméno žalobce tížilo obvinění zcela zbytečně dalších cca 6 měsíců. Navrhl proto, aby odvolací soud změnou napadeného rozhodnutí žalobě zcela vyhověl a přiznal žalobci náklady této fáze sporu.
7. Žalovaná ve vyjádření k odvolání s podrobnou argumentací vyvracející odvolací námítky žalobce navrhla napadený rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdit.
8. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek a řízení, které jeho vydání předcházelo, dle § 212 a § 212a o. s. ř. a to při nařízeném jednání (§ 214 odst. 1 o. s. ř.). Dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
9. Odvolací soud má na základě (pro rozhodnutí dostatečných) skutkových zjištění soudu I. stupně za zcela správné i jeho právní posouzení věci. Soud I. stupně nepochybil ve svém závěru o absenci odpovědnostního titulu v podobě nezákonného rozhodnutí. Rozhodnutí o zastavení přestupkového řízení nebylo zrušeno ani změněno (§ 8 OdpŠk), za nezákonné rozhodnutí nelze považovat ani

oznámení o zahájení řízení, jak přiléhavě vysvětlil soud I. stupně, když vyšel z odpovídající judikatury i komentářové literatury (popsané v bodech 24. a 25. odůvodnění jeho rozhodnutí) a rovněž pak z rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1099/2019 ze dne 3. 9. 2019 (jak bylo shrnuto shora).

10. Ohledně poukazu žalobce na analogii s řízením trestním, lze odkázat na závěry Nejvyššího soudu ohledně srovnání trestního a přestupkového řízení uvedené v bodu 42. jeho rozsudku ze dne 10. 10. 2018, č. j. 30 Cdo 4816/2016, kde uvedl: *Ačkoliv si je Nejvyšší soud vědom, že trestní právo a správní právo trestní mají mnoho společných znaků, přičemž je do značné míry věcí trestní politiky státu, jak bude určité jednání postihováno, zda v rovině práva trestního či přestupkového, nelze současně pominout, že uvedené nastavení odpovědnosti státu je v evropském právním prostředí spíše výjimečné (s výjimkou stejného pojetí odpovědnosti na Slovensku) a nepochybně může obstát právě ve světle šíře a závažnosti následků, které má pro právní postavení obviněného již samotné trestní stíhání (ať už se jde o veřejnou dehonestaci, možnost vzetí do vazby, brožbu uložení trestu odnětí svobody, ztrátu trestní bezúhonnosti jako podmínky pro výkon řady povolání apod). Takové dopady do práv účastníka řízení správní řízení (přestupkové řízení z toho nevyjímaje) nepochybně nemá. Žalobcem v odvolání poukazovaný postup spočívající v zahájení řízení o přestupku směřoval k vydání rozhodnutí, není tak samostatně posuzován z hlediska odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup, ale z hlediska odpovědnosti za nezákonné rozhodnutí, které zde však v projednávané věci absentuje. Již jen z tohoto důvodu bylo lze žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Nicméně za zcela správné lze označit i právní posouzení promlčení nároků na náhradu nemajetkové újmy ve smyslu § 32 odst. 3 OdpŠk, kdy šestiměsíční promlčecí doba běží od právní moci rozhodnutí, tj. ohledně zastavení přestupkového řízení nejpozději od 15. 3. 2017, tedy skončila dne 15. 9. 2017, přičemž tato lhůta nebyla přerušena podáním žádosti o předběžné projednání nároku (§ 14 OdpŠk), byl-li tento prokazatelně podán až dne 8. 11. 2018; žaloby byla při tom podána dne 12. 2. 2018. Ohledně nároku na náhradu škody spočívající v nákladech právního zastoupení vynaložených ve správním řízení lze poukázat na správný závěr soudu I. stupně vycházející z rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2007, sp. zn. III. ÚS 302/07, dle něhož *k vypořádání nákladů správního (přestupkového) řízení slouží zásadně samo řízení; skutečnost že ve věci aplikovaný zákon tyto náklady vypořádává tak, že náklady které v řízení vznikly účastníkovi řízení, nese účastník (§ 51 a § 79 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve spojení s § 79 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád), nemůže znamenat, že co nelze žádat z titulu nákladů řízení, lze – bez dalšího – požadovat z titulu náhrady škody. Náklady vynaložené dle tvrzení žalobce na právní zastoupení v souvislosti se správním řízením (jednání s pojišťovnou) nejsou náklady vynaloženými v příčinné souvislosti nezákonným rozhodnutím (§ 31 OdpŠk). Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé dle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil včetně správného souvisejícího výroku o nákladech řízení.**
11. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl dle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř., i v tomto stádiu řízení úspěšně žalované přiznal za použití § 151 odst. 3 o. s. ř. dvě paušální náhrady nezastoupeného účastníka po 300 Kč dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., (za vyjádření k odvolání a účast na jednání odvolacího soudu).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí dovolání **není** přípustné dle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (neboť předmětem řízení bylo v době vydání rozhodnutí peněžité plnění odvíjející se od více samostatných nároků nepřevyšujících jednotlivě částku 50 000 Kč, přičemž v těchto nárocích nešlo o vztahy ze spotřebitelské smlouvy ani o vztahy pracovníprávní (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. 30 Cdo 2203/2018).

Pouze proti výroku o náhradě nákladů řízení **není** dovolání přípustné dle § 238 odst. 1 písm. h/o. s. ř.)

Praha 13. ledna 2021

JUDr. Ludmila Petráková v. r.
předsedkyně senátu